

Dosarul nr. 3ra-653/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Mămăligă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, A.Pahopol, V.Negru)

ÎNCHEIERE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Liuba Belîh,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Liuba Belîh, reprezentată de către avocatul Fulga Graboschi împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Elena Tcaci, Iurie Tcaci, Dmitrii Mironov cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Liuba Belîh, casată parțial hotărîrea din 04 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea casată fiind emisă o nouă decizie,

constată:

La data de 18 septembrie 2017, Liuba Belîh, reprezentată de către avocatul Fulga Graboschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenienți accesoriu Agenția Servicii Publice, Elena Tcaci, Iurie Tcaci, Dmitrii Mironov cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta, Liuba Belîh, reprezentată de către avocatul Fulga Graboschi, a indicat că în temeiul deciziei Primăriei mun. Chișinău nr.21/27-26 din 12 septembrie 2001, i s-a atribuit în folosință provizorie ½ cotă-parte din lotul de teren, cu suprafața de 0,087 ha, cu statut de grădină (lot de pe lângă casă).

La data de 24 septembrie 2002, i-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.xxxxx, înregistrat la OCT Chișinău sub nr. Xxxxx

A menționat reclamanta Liuba Belîh că a folosit terenul vizat supra toată viața, acesta fiind proprietatea familiei sale încă din anii 20 ai secolului trecut, când bunelul său, Ion Ciobanu deținea 0,50 ha pe str. xxxxx. Din acest motiv, consideră că dispunea de dreptul de a privatiza terenul cu nr. Cadastral xxxxx, însă din cauza înrăutățirii stării sănătății soțului ei, a amînat procesul de privatizare a terenului pentru o perioadă mai îndelungată.

A comunicat că la data de 20 iulie 2015, a înregistrat cererea nr.B-4804/2/15 privind privatizarea lotului respectiv. Prin răspunsul Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare nr.01/1.09-1189 din 03 iunie 2015 și răspunsul Consiliului mun. Chișinău

nr.01/1-09-1141 din 07 iulie 2015, reclamanta a fost informată despre faptul privării de dreptul de folosire asupra lotului specificat și anume, prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr.9/48-18 din 20 decembrie 2013, lotul de pământ în litigiu a fost atribuit unei persoane terțe, Tcaci Iurie, în baza hotărârii instanței de contencios administrativ nr.3-2014/11 din 04 mai 2011.

A indicat că, drept rezultat al nenumăratelor plângeri la organele de drept, referitor la faptul privării ilicite de dreptul de folosință asupra terenului nominalizat, Procuratura sectorului Centru a contestat cu recurs decizia Consiliului mun. Chișinău nr.9/48-18 din 20 decembrie 2013, însă organul emitent nemotivat a respins recursul.

Totodată, din extrasul din Registrul bunurilor imobile se atestă că terenul cu nr. Cadastral xxxxx, a fost înstrăinat lui Mironov Dmitrii la doar două zile de la data emiterii deciziei și încheierii contractului de vânzare-cumpărare.

A considerat reclamanta că actele administrative contestate au fost emise contrar prevederilor legii, cu încălcarea competenței și a procedurii stabilite, fiind privată de dreptul de folosință asupra terenului, fiind anulat unilateral titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, care poate fi anulat doar cu acordul titularului sau prin hotărâre judecătorească irevocabilă. Or, dreptul real de folosință este un drept de creanță, protejat prin lege, care intră în noțiunea de bun în sensul art.1 Protocolul 1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, prin cererea prealabilă nr.06-111/5588 din 01 august 2017, reclamanta Liuba Belîh a solicitat Consiliului mun. Chișinău anularea deciziei nr.9/48-18 din 20 decembrie 2013 și nr.2/23 din 09 martie 2017, precum și repararea prejudiciului moral și material.

A invocat că prin răspunsul nr.01/1-09-1716 din 14 august 2017, recepționat la data de 12 august 2017, reclamantei i s-a comunicat că conform art.91 din Codul funciar, litigiile în care părțile sau una din părți sunt deținătorii de terenuri cu drept de proprietate se examinează de către instanța de judecată.

Tot aici, mai invocă reclamanta Liuba Belîh că contractele de vânzare-cumpărare nr. xxxxx sunt lovite de nulitate absolută, fiind încheiate cu încălcarea normelor imperative ale Legii.

Reclamanta Liuba Belîh a solicitat anularea deciziilor Consiliului mun. Chișinău nr. 9/48-18 din 20 decembrie 2013 și nr. 2/23 din 09 martie 2017; repararea prejudiciului material și moral suportat prin emiterea deciziilor contestate în mărime de 100000 de lei prejudiciu moral și 1200000 de lei prejudiciu material; declararea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. xxxxx, menționat la pct. 2.2 din certificatul eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la data de 24 iulie 2017, prin care Elena Tcaci și Iurie Tcaci au dobândit dreptul de proprietate asupra terenului cu nr.cadastral xxxxx, situat pe xxxxx; declararea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. xxxxx, încheiat între Elena Tcaci, Iurie Tcaci și Dmitrii Mironov, prin care Dmitrii Mironov a achiziționat terenul cu nr. Cadastral xxxxx; repunerea părților în situația anterioară semnării contractelor de vânzare-cumpărare nr. xxxxx; radierea înscrierii în Registrul Bunurilor Imobile a dreptului de proprietate al lui Dmitrii Mironov asupra terenului cu nr.cadastral xxxxx; recunoașterea dreptului reclamantei Belîh Liuba la dobândirea dreptului de proprietate privată asupra a 1/2 cotă-parte din terenul cu nr. Cadastral xxxxx, situat pe str-la xxxxx, la preț normativ, în conformitate cu art. 11 Cod funciar, Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008 și decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 3/23 din 2 aprilie

2013; obligarea la încheierea contractului de vânzare-cumpărare la preț normativ a terenului cu nr. Cadastral xxxxxx; încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 ianuarie 2018 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, notarul public Evghenii Berghii.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au fost respinse ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție pretențiile înaintate de către Belîh Liuba împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Elena Tcaci, Iurie Tcaci, Dmitrii Mironov și notarul public Evghenii Berghii privind anularea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.9/48-18 din 20 decembrie 2013 „Cu privire la atribuirea în proprietate privată a unui lot de pământ din xxxxx dlui Iurie Tcaci” și deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.2/23 din 09 martie 2017 despre examinarea recursului Procuraturii sectorului Centru nr.21-4130 din 10 iulie 2015 privind anularea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.9/48 din 20 decembrie 2013 „Cu privire la atribuirea în proprietate privată a unui lot de pământ din xxxxx”; s-au respins ca neîntemeiate pretențiile înaintate de către Liuba Belîh împotriva Consiliului mun. Chișinău, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Elena Tcaci, Iurie Tcaci, Dmitrii Mironov și notarul public Evghenii Berghii, cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 1200000 de lei și prejudiciului moral în mărime de 100000 de lei; declararea nulă a contractului xxxxx de vânzare-cumpărare a terenului, cu nr.cadastral xxxxx, încheiat între Primăria mun. Chișinău și Iurie Tcaci și a contractului nr. xxxxx de vânzare-cumpărare a terenului pentru construcții, cu suprafața de 0,0676 ha, nr. Cadastral xxxxx, încheiat între Elena Tcaci, Iurie Tcaci și Dmitrii Mironov, cu repunerea părților în situația anterioară; radierea înscrierii în Registrul de stat al bunurilor imobile a dreptului de proprietate a lui Dmitrii Mironov asupra terenului cu xxxxx; recunoașterea dreptului la dobândirea dreptului de proprietate private asupra a ½ cotă-parte din terenul, cu nr. xxxxx, la preț normativ în conformitate cu art. 11 din Codul funciar, Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1428 din 16 decembrie 2008 și deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.3/23 din 02 aprilie 2013; obligarea Consiliului mun. Chișinău de a încheia contractul de vânzare-cumpărare la preț normativ a terenului cu nr. cadastral xxxxxxși încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.168-177).

Prin decizia din 11 iunie 2019 a fost admis apelul declarat de Liuba Belîh, casată parțial hotărârea din 04 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în partea casată a fost emisă o nouă decizie prin care fost respinsă ca neîntemeiată cerința Liubei Belîh împotriva Consiliul municipal Chișinău, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Elena Tcaci, Iurie Tcaci, Dmitrii Mironov și notarul public Evghenii Berghii privind anularea deciziilor Consiliului municipal Chișinău nr.9/48-18 din 20 decembrie 2013 și nr.2/23 din 09 martie 2017. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Instanța de apel în motivarea soluției a reținut că deciziile contestate au fost emise cu respectarea competenței. Or, terenul vizat reprezintă proprietate privată a unității administrativ teritoriale, care poate fi înstrăinat prin decizia consiliului local.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel la data de 04 mai 2020 Liuba Belîh a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea ce ține de respingerea cerințelor înaintate.

În motivarea recursului Liuba Belîh a invocat că decizia instanței de apel o consideră ilegală, deoarece aceasta a fost emisă cu încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material, instanța neaplicînd legea care trebuie aplicată, aplicînd legea care nu trebuia aplicată și interpretînd în mod eronat legea.

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Examinând recursul depus de către Liuba Belîh, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când: d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Articolul 245 alin. (1) Cod administrativ indică că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 11 iunie 2019.

Totodată, din materialele dosarului, și anume, din procesul-verbal al ședinței de judecată, rezultă că la pronunțarea dispozitivului deciziei din data de 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, Liuba Belîh, dar și reprezentantul acesteia, avocatul Filipp Druța, au fost prezenți, fiindu-le explicate calea și termenul de atac al deciziei (f.d. 19 vol.2).

În acest context, este de menționat că în corespundere cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție, prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

În același timp art.33 din Codul administrativ, prevede că comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii

administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Prin urmare, se atestă că decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurenteii Liubei Belîh și reprezentantului ei, avocatului Filipp Druța, în momentul pronunțării acesteia, termenul limită de contestare fiind 10 iulie 2019, însă, recursul a fost depus abia la 04 mai 2020, contrar art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, ceea ce denotă că a fost depus peste termenul de 30 de zile de la notificare, mult prea târziu.

Articolul 245 alin. (2) din Codul administrativ reglementează situația când recursul depus conform prevederilor alin. (1) art. 245 a fost depus nemotivat din cauza neprezentării de către instanța de apel a motivării deciziei, care potrivit alin. (3) art. 240 din Codul administrativ se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

Aici, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurenta nu a depus în termenul prevăzuit la art. 245 alin.(1) din Codul administrativ recurs nemotivat.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ mai reține că decizia motivată din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost la data de 17 iulie 2019 notificată reprezentantului recurenteii avocatului, Filipp Druța, la adresa electronica indicată în mandatul avocatului Filipp Druța și anume: filipp.druța@yahoo.com (f.d.44 vol.II, f.d.102 vol.1).

Sub acest aspect, instanța de recurs precizează că art.96 alin.(1) din Codul administrativ, reglementează o atare modalitate de comunicare a actelor judecătorești. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronica, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system”, sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system”, conform căruia operatorul postal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel demonstrează incontestabil că decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost transmisă spre cunoștință reprezentantului recurenteii Liubei Belîh, avocatului Filipp Druța și se încadrează în rigorile art.96 alin.(1) din Codul administrativ.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Mai mult, este de menționat că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) Cod administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că Liuba Belîh și reprezentantul ei, avocatul Filipp Druța, au cunoscut despre decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, aveau obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prescris la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise. Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

La caz, recurenta Liuba Belîh nu a depus cerere privind repunerea recursului în termen în sensul art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ și nici nu a prezentat probe concludente și pertinente în vederea argumentării omiterii termenului legal, motiv din care recursul necesită a fi declarat inadmisibil.

Or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, de a declara inadmisibil recursul depus de către Liuba Belîh.

În conformitate cu art. 193, art. 230, art. 245 alin. (1), art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Liuba Belîh se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

